

Az interjú és a kérdőív alkalmazásának gyakorlati tapasztalatai nemzetközi közegben¹

MOGYORÓDI Gergely²

A publikáció két kutatási módszer, az interjú és a kérdőív nemzetközi rendőri közegben történt alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatokat mutatja be. Ennek során kitér az irodalmi ajánlásoktól eltérő egyedi sajátosságokra, valamint lehetőségeket fogalmaz meg a hasonló kutatásokat folytatók számára.

Kulcsszavak: metodika, interjú, kérdőív, nemzetközi

A publikációm célja, hogy a nemzetközi közegben alkalmazott interjúval és kérdőívvel kapcsolatos gyakorlati tapasztalataimat bemutassam, és ezzel kvázi „járt útként” segítsen azokat, akik hasonló jellegű kutatásokat végeznek. Mielőtt a módszerek tárgyalására rátérek, röviden vázolom a kutatási témát, annak célját, továbbá a módszerek alkalmazásának indokait.

A doktori disszertációm célja egy olyan tudományos mű elkészítése, amely összefoglalja és összehasonlítja a különböző európai rendőrségek toborzási stratégiáit, felvételi követelményeit, ezzel összefüggésben pedig a szervezeti, valamint a képzési jellemzőiket.

Eredményeimmel elsősorban – a vonatkozó ismeretanyag bővítése mellett – a magyar rendőrség kiválasztási eljárásainak fejlesztésére irányuló aktuális törekvéseket szeretném támogatni a minél hatékonyabb kiválasztási rendszer kialakítása érdekében.

A kutatásom során dokumentumelemzést hajtottam végre a hazai és külföldi szakirodalomban. Ennek során azt tapasztaltam, hogy a rendőrök toborzásával, felvételi rendszerével kapcsolatban kevés tudományos mű született, a rendelkezésre álló anyagok mára többségében idejét múlttá váltak. Mindemellett a külföldi szakanyagok felkutatását a nyelvi különbségek is hátráltatták.

¹ A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Doktorandusz Önkormányzatának A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvényesorozat részeként 2017. november 22-én megrendezett, „A Haza Szolgálatában” című doktoranduszkonferenciáján elhangzott előadás szerkesztett változata.

² MOGYORÓDI Gergely r. őrnagy, mb. osztályvezető-helyettes, Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ SIRENE Iroda, PhD-hallgató, NKE Rendészettudományi Doktori Iskola
Gergely MOGYORÓDI police major, deputy head, International Law Enforcement Center SIRENE Bureau, PhD student, National University of Public Service, Doctoral School of Law Enforcement Science
orcid.org/0000-0002-1598-305X, mogyorodig@nebek.police.hu

Nyilvánvaló, hogy egyes országok vonatkozó jogszabályainak felkutatásával, onnan pedig az adatok kigyűjtésével gyorsan és könnyedén lehetne információhoz jutni,³ azonban ezek a normák rendszerint csak az adott ország hivatalos nyelvén érhetők el, továbbá nem segítik a rendszer valódi megismerésének lehetőségét sem.

Ennek a problémának az áthidalásához, a szükséges nemzetközi adatok megszerzéséhez angol nyelvű interjúkat vettem fel, valamint angol nyelvű kérdőíveket küldtem szét. Az előbbivel főleg a tényszerű adatok beszerzésére, míg az utóbbival, a rendszerrel kapcsolatos szubjektív élmények megismerésére törekedtem.

Az idegen nyelv kiválasztását elsősorban az indokolta, hogy az európai rendőri együttműködésben a legelterjedtebb munkanyelv az angol. Emellett, idő és költséghatékonysági szempontokat is figyelembe vettem. Például a kérdőívnek a vizsgált külföldi rendszer saját nyelvére, majd a válasz magyarra fordítását is emiatt mellőztem. Hasonló megállapításra jutottam a külföldi tanulmányút vonatkozásában, amely ugyan lehetőséget adna a kiválasztási eljárás személyes megfigyelésére, valamint az illetékes személyekkel történő konzultációra, azonban jelentősége az alábbi okok miatt kérdőjelezhető meg.

Elsőként, a felvételi rendszerek többlépcsős, időben elhúzódó, összetett folyamatok, emiatt a teljes megfigyelésük kizárólag jelentős időráfordítással lenne lehetséges. Ezenkívül a folyamat több részeleme (lásd orvosi vagy pszichológiai vizsgálatok) személyesen, az érintettek védelme miatt nem figyelhető meg.

Az informálisnak tekinthető szakmai konzultációk – amennyiben a nyelvi különbségeket sikerül megfelelően áthidalni – vélhetően nem adnának olyan többletinformációt, mint amikhez a kérdőívvel és az interjúkkal ne férnék hozzá.

Ki kell emelni azt is, hogy a rendőrséggel kapcsolatos hazai kutatások alapvetően nem tekinthetők egyszerűen tervezhetőnek és kivitelezhetőnek. A szervezetre irányuló adatgyűjtést általánosságban megnehezíti a tevékenységéből fakadó zárközöttség, és a rendkívül bürokratikus munkaközeg.

Ezek a körülmények egyes országokban eltérnek (például más az adatok nyilvánossága és hozzáférhetősége az Egyesült Királyságban, mint Bulgáriában), azonban a külföldi rendszerekre vonatkozó ismeretszerzést egyaránt befolyásolják.

A fenti bevezetést követően, a téma tárgyalását először a kérdőív struktúráján és annak terjesztési lehetőségein keresztül, majd a tapasztalataim összegzésével hajtom végre. Ezután hasonló szerkezetben tárgyalom a nemzetközi közegben végzett interjú sajátosságait is.

A kérdőíves vizsgálat nemzetközi közegben

A bevezetés gondolatait még egyszer összefoglalva, a kérdőív elkészítésének célja az európai rendőrségek toborzási és felvételi rendszerének feltérképezése, ezzel összefüggésben a szervezeti és képzési jellemzők megismerése volt.

³ Mogyoródi (2016a); Mogyoródi (2016b)

Szerkezete teljes mértékben követi a klasszikus felépítést (bevezető, érdemi, befejező szakaszokból áll),⁴ összesen 31 kérdés szerepelt benne, ebből 10 mellék-, 21 fő kérdésként került megfogalmazásra.

A bevezető részt (dolgozat céljának bemutatását) követően a mellékkérdéseket helyeztem első helyre, ezzel biztosítva az általános jellemzőktől az egyedi felé haladást, amelyek a külföldi rendőrség szervezetére, a személyi állomány összetételére és a képzési rendszer jellegére irányultak.

Ezeknek az információknak a megismerésére azért volt szükség, hogy a fő kérdésekre kapott válaszokat megfelelő kontextusba helyezzem, és ezáltal, bizonyos jelenségek, trendek könnyebben értelmezhetőek legyenek. A fő kérdések a toborzási és felvételi rendszer megismerését szolgálták.

A válaszadás formáját tekintve valamennyi kérdés nyílt volt, amelyek végén az egyéges értelmezés elősegítéséhez példákat helyeztem el, biztosítva a kérdőív érvényességét és megbízhatóságát. A példák a hazai, valamint már korábban a szakirodalom alapján tanulmányozott rendszerekből származó gyakori jellemzők voltak.

A kérdések megfogalmazása során törekedtem az egyszerűsésre, a konkrétságra és a könnyű értelmezhetőségre. A szerkesztést először magyar nyelven, majd angolul készítettem el, a fordításom idegennyelvi helyességét pedig anyanyelvi lektorral vizsgáltattam meg.⁵

A mintavétel előre meghatározott szempontok alapján történt. Célja az volt, hogy olyan szervezetekhez, kompetens személyekhez juttassam el a kérdőívet, ahonnan akkurátus és a kutatás szempontjából releváns, kellően részletes információkat szerezhetek. Ennek megfelelően a folyamat kulcskérdése nem a megkérdezendők számának meghatározásában rejlett, hanem sokkal inkább a lehetséges adatforrás feltérképezésében.

Tekintettel arra, hogy a kutatási téma összetett, egyszerre több szervezeti jellemző megismerésre irányul, ezért a kérdőívet olyan képviselői feladatokat ellátó együttműködők felé küldtem el, ahol az idegennyelvű kommunikáció nem okoz (elvileg nem okozhatna) gondot.

Meglátásom szerint ezeknek a kritériumoknak leginkább az összekötő feladatot ellátó egységek alkalmazásában álló személyek tudnak megfelelni. Ez alapján a kérdés-sorom külföldi szervek felé történő terjesztéséhez két platformot vettem igénybe.

Ezek közül az egyik az Europol Magyar Összekötő Iroda segítségével az Europol irodái felé továbbított, úgynevezett „*out-of-mandate request*”⁶ formájában történt, a másik pedig a Cepol Magyar Nemzeti Iroda segítségével zajlott.

Ugyan a CEPOL elsődleges feladata, hogy „kiépíti az uniós tagállamok bűnüldözési tisztviselők képzésére szakosodott intézményeinek hálózatát, és az intézményeket a biztonsági prioritásokkal, bűnüldözési együttműködéssel és információcseré-

⁴ Hornyacsek (2014) 94.

⁵ Elsődlegesen a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának Idegennyelvi Intézetéhez fordultam a fordítás felülvizsgálatára, azonban kapacitáshiányra hivatkozva nem tudtak együttműködni.

⁶ Magyarra fordítva: mandátumon kívül eső.

vel kapcsolatos képzések nyújtásán keresztül támogatja”,⁷ mégis az európai rendőri együttműködés egyetlen olyan szerve, amely a szakmai ismeretek megosztásáért felel. A Cepol Magyar Nemzeti Iroda a kutatáshoz szükséges külföldi kapcsolatok megteremtésében rendelkezik szereppel.

Az Europol Magyar Nemzeti Iroda hatásköre, mindennapi tevékenysége főleg az Europol mandátuma alá eső bűncselekményekkel kapcsolatos információcsere, emiatt nem tekinthető tudományos platformnak. Azonban, az összekötő irodák egymás között cserélhetnek mandátumon kívüli adatokat is, így rendőrséget érintő kutatási kérdések továbbítására is van lehetőség.

Összefoglalva, a fenti fórumok elsősorban a rendőri munka hatékonyságának növelését célozzák, azonban a kutatáshoz szükséges kapcsolatok megteremtésében is segítséget nyújthatnak. Az összekötő irodákon dolgozó személyek képviselői feladatokat is ellátnak, így alappal feltételezhettem, hogy a kérdőívet kompetens személyek között terjesztettem.

Fontos kiemelni, az említett együttműködési formák minden esetben viszonyosságból vagy szívességi alapon történnek, azaz a válasznak semmilyen kötelező értéke nincs. Látni kell azt is, hogy a kapcsolat hatékonyságát több együttműködés befolyásolja. Elsősorban függ a megkeresett kapacitásától, leterheltségétől, azaz mennyi ideje van foglalkozni az adatkéréssel.

A közös munka kialakítására hatással van a kért adatok jellege is, tehát az adott kérdést mennyire tekintik prioritásként, foglalkoznak-e a problémával az adott országban.

Tapasztalataim szerint a bűnüldözéssel kapcsolatos metodikákra, bűncselekményekkel kapcsolatos jelenségekre, trendekre vagy éppen számadatokkal kimutatható kérdésekre könnyebben adnak választ, mint a humán erőforrással kapcsolatosokra. Ennek főleg az az oka, hogy az előbb említett adatok köre, az együttműködési kötelezettségekből fakadóan, rendszerint rendelkezésre áll angol nyelven, míg az utóbbiak nem.

A kérdőív struktúrájának taglalásakor említettem a szervezeti felépítésre és a képzési jellemzők megismerésére irányuló mellékkérdéseket. Ezekről az információkról szinte mindenhol rendelkezésre állnak idegennyelvű anyagok, a részemre elküldött információk között is nagyobb arányban, hangsúllyal szerepeltek, mint a kiválasztással és toborzással kapcsolatosak. Ebből következően meglátásom szerint a rendőrségre vonatkozó általános információk megismerése, a bűnüldözéssel kapcsolatos szakanyagokéhoz hasonló mértékben lehetséges.

Tényezőként kell figyelembe venni a megkereséseink „diplomáciai” és presztízs jellegét. Másként megfogalmazva, személyes élményeim alapján valamennyi együttműködő igyekszik a tőle telhető segítségnyújtásra.

Példaként említem azokat az országokat (például Norvégia), akik a kérdőívem részletes megválaszolására nem tudtak időt fordítani, de az adatok elérési útját (például egy weboldalt) megadták.

---

⁷ Cepol (é. n.)

A kérdőív szerkezetének bemutatásakor utaltam az egyértelműsége és az érvényessége, azaz arra, hogy a kérdéseim valóban a beszerezni kívánt információkra irányulnak. Egy-egy esetben kaptam olyan visszajelzést, amely szerint nem biztosak a kérdés céljában vagy a kérdés nem teljesen egyértelmű (főleg a szervezeti jellemzők megismerésére vonatkozó esetében). Ennek oka nem a rosszul fordított kérdésben keresendő, hanem nyilvánvalóan az eltérő rendészeti kultúrára vezethető vissza.

Erre példaként több ország említhető, köztük az Egyesült Királyság, Portugália, Spanyolország vagy akár Románia, ahol a rendőrségi feladatokat a különböző állami szervek együttesen látják el. A szervezeti sajátosságokból (szabályok és hagyományok) adódóan mindenki a „saját szemüvegén” keresztül vizsgálja a kérdéseket, így az egyszerű, példákkal illusztrált kérdések esetén is értelmezési nehézségek merülhetnek fel.

Ez a gyakorlat szülte nehézség nem feltétlenül tekinthető szerkesztési hibának, azonban a jövőben a hasonló jellegű kutatásokban a kidolgozáskor ezeket érdemes figyelembe venni.

Nemcsak a kérdések akkurátus megfogalmazását és fordítását, hanem a beérkezett válaszok megfelelő fordítását és értelmezését is szem előtt kell tartani, hiszen a rendelkezésre bocsátott információk azon a szemüvegen keresztül szűrődnek, ami jelentősen különbözik a sajátunktól. Ebből kifolyólag a válaszokat nem egyszerűen le kell fordítani, hanem némi utánajárással, a kulturális gyökerekre figyelemmel kell megfogalmazni az új „eredményeket”.

Gyakori kérdőíves hibaként tartják számon,⁸ ha a kérdéssor túl hosszú. A kiválasztási jellemzők önmagukban nem értelmezhetőek, ezért azokat csak a fent már említett szervezeti, képzési jellemzőkkel összefüggéseiben lehet megfelelően kutatni, majd vizsgálni. Ezek a körülmények a kérdéskört összetetté teszik, magukban hordozva a nagy információigényt és a hosszabb kérdőívet. Azon ajánlásokat, hogy a kitöltési idő 30 percnél ne legyen hosszabb vagy az érdeklődést fenntartó, motiváló kérdések beépítését, a vizsgálat jellege miatt nem tudtam figyelembe venni. Nyilvánvalóan a kitöltési idő meghaladta a javasolt keretet, motiváló kérdéseket pedig egyáltalán nem tartalmazott. Ennek ellenére a beérkezett válaszok között csak egyetlen olyan negatív visszajelzést kaptam, amely a kérdőív összetettségére, hosszára referált volna.

A kérdőív kutatásait elvárásait minden esetben szem előtt tartottam. Az adatgyűjtés célját ismertettem, a folyamata és a forrás, így az adatok hitelessége teljes mértékben ellenőrizhető, nyomon követhető. A kért és beszerzett információk nyílt, személyes jellegűktől megfosztott adatokból állnak, ezért védelmükhöz vagy közlésükhöz speciális intézkedések nem szükségesek.

A kutatás jellegéből fakadóan az adatok szándékos megváltoztatása vagy hibás következtetések levonása (például különböző tendenciákra) célszerűtlen, indokolatlan lenne.

---

⁸ Hornyacsek (2014) 97.

Az interjúkészítés nemzetközi közegben

Ahogy a kérdőívek vonatkozásában, úgy az interjúk esetében is a kutatásetikai elvárásokat minden esetben szem előtt tartottam. Az interjúalanyokat tájékoztattam a kutatás céljáról, a végrehajtást pedig hangfelvétellel rögzítettem.

Az interjú készítése mellett több érv is felsorolható. Egyfelől, mint ahogy általában minden más esetben is, a kérdezés olyan információknak a megismerését célozza, amelyeket más kutatási módszerekkel, így például a dokumentumelemzéssel vagy a kérdőívvel nem lehet beszerezni. A kutatási témám vonatkozásában ilyen jellegű adatok lehetnek a kiválasztási rendszerrel kapcsolatos személyes élmények, a rendszer működési mechanizmusával kapcsolatos hibák vagy minden más, ami nem feltétlenül „túri a nyomdafestéket” (például szándékosan elhallgatott információk vagy a szépített adatok). Ahogy arra fent is utaltam, a különböző rendőrségek idegen nyelven (általában angolul) rendszerint általános tájékoztatókat, bűnüldözéssel kapcsolatos elemzéseket, egy-egy jogszabályt vagy nagyobb jelentőségű, külföldi érdeklődést kiváltó pozitív ki-csengésű eseteket fordítanak. Kevés az olyan anyag, amelyben valódi szervezeti problémákat idegen nyelven publikálnak.

Másodsorban az interjú segítséget nyújt egyes folyamatokról beszerzett ismeretek elmélyítésében, pontosításában vagy éppen az összefüggések feltárásában.

Saját céljaim eléréséhez, a többi kutatási módszerrel megszerzett információk vizsgálata ellenőrzésére, kiegészítésére, ezenkívül az új irányvonalak meghatározására kívántam használni. Új irányok megnyitása alatt értem az olyan információkat, amelyekre a kérdéseim egyáltalán nem vonatkoztak, relevanciáját előzetesen nem feltételeztünk, de a rendszer értelmezéséhez jelentőséggel bírhatnak. Erre jó példa a következő eset lehet. A lengyel interjúalany, az állomány létszámára vonatkozó kérdésre az aktuális toborzási nehézségeikről beszélt. Ennek során elmondta, hogy a német rendőrség a határmenti régiókból kvázi „átcsábítja” az alkalmas személyeket, és ez ellen a jelenség ellen érdemben nem tudnak intézkedni.

Ez a kutatási módszer, a felsorakoztatott előnyök mellett hátrányokkal is rendelkezik. Ahogy a fentiekben előnyös példaként felsoroltam azokat az adatköröket, amelyek kizárólag ezzel a módszerrel lehet megszerezni, úgy egyidejűleg vetődik fel a kérdezéssel birtokunkba jutott adatok érvényessége, megbízhatósága (egyénektől származnak, nem feltétlenül tükrözik a tényleges valóságot) és az ellenőrizhetősége (lásd bizalmasan közölt információkat, valamint azokat, amelyek sehol nincsenek írásba foglalva).

Ennek megfelelően a külföldi rendőrök megkérdezésére tehát akkor érdemes hozzáférni, ha már akár dokumentumelemzéssel vagy akár bármely más módszer révén előzetes ismerettel rendelkezünk az adott rendszerről. Egyéb más esetben, az adatok megbízhatósága, ellenőrizhetősége miatt az interjúból származó adatok önmagukban nem tekinthetők elegendőnek.

Az előbb leírtakat összefoglalva, meglátásom szerint ezt a kutatási módszert akkor tudjuk értékesen használni, ha már egy adott rendszerről mélységi ismeretekkel

rendelkezünk, és a rendszer tényleges működéséről, továbbá a személyes élményekről szeretnénk adatot gyűjteni. Megfelelő szintű ismeretre vonatkozó példaként lásd Anglia és Wales,⁹ valamint Írország rendőrségének, felvételi követelményeiről¹⁰ írt publikációkat.

Az interjúkérdések összeállítása során követtem a fent említett kérdőív szerkezeti elemeit. Az interjú egy olyan strukturált interjú volt, amelyben a bevezető kérdések az alany személyére irányulnak (nem, kor, nemzetiség, munkáltató), a kiegészítő kérdések (9) pedig a külföldi rendőrség szerkezetére, személyi állományára, képzésére. Utóbbiak beépítését szintén az indokolta, hogy a kiválasztással kapcsolatban beszerzett információk értelmezését, kontextusba helyezését segítsék.

A fő kérdések (18), azaz a harmadik szakasz a toborzásra, a szolgálati viszony létesítésére és akadályaira, az alkalmassági vizsgálatokra, a fluktuációra, valamint a személyes élményekre vonatkoztak. A válaszadás formája teljes mértékben nyílt volt, azonban az egységes és megfelelő értelmezés, valamint az interjúk könnyebb feldolgozása érdekében néhány kérdést példákkal segítetttem. A vázlatot először magyar nyelven készítettem, majd angol nyelvre fordítottam, amit ebben az esetben is anyanyelvi lektorral vizsgáltattam meg.

A kérdések megfogalmazásakor szem előtt tartottam azokat a követelményeket (egyszerűség, érthetőség, általánostól az egyedi felé haladás stb.), amelyeket a kérdőívvel kapcsolatos tapasztalataim során tárgyaltam.

A helyes, közérthető megfogalmazás döntő jelentőséggel bír, ugyanis az interjú felvételekor egy-egy hibás, nem egyértelmű kérdés negatív hatással lehet az alany motívációjára, hangulatára, ami információvesztéshez vezethet.

A mintavétel, az alanyok felkutatásának folyamata legalább olyan szintű energia befektetést jelentett, mint a helyes kutatási módszer kiválasztása. Ezzel kapcsolatban az alábbi tapasztalataim születtek. Az elsődleges dilemmát egyfelől a megfelelő kontaktalkalmak hiánya okozta. Másként megfogalmazva a megfelelő hely és időpont arra, hogy számunkra relevanciával bíró külföldi személyekkel közvetlenül kapcsolatba kerüljek. Alapvetően, ha a munkánknak vagy hétköznapijainknak nincsen nemzetközi kötődése, akkor egy ilyen feladat megoldása csak jelentős utánajárással, közvetett kapcsolatokkal, továbbá adekvát nyelvismerettel együtt lehetséges.

Ilyen esetekre, a külföldi rendőrökkel történő kapcsolatépítést a legjobban a nemzetközi konferenciákon vagy tréningeken való részvétel szolgálhatja, ami önmagában feltételez egy (szak)nyelvismeretet. A megfelelő nyelvtudás, sok esetben még mindig az együttműködés kritikus pontja, hiszen a legfontosabb, hogy az általunk közvetített üzenet világos, a fogadó fél számára érthető és azonosítható legyen.

A következő nehézségeket a megfelelően illeszkedő személy kiválasztása, illetve a célszemélyünk szubjektuma jelentette. A felvetés elsöre nem tűnhet releváns

---

⁹ Mogyoródi (2016a)

¹⁰ Mogyoródi (2016b)

problémának, azonban segítségnyújtásra való hajlandóságot jelentősen befolyásolja a kölcsönös szimpátia és a bizalom.

Munkám alapvetően szorosan kapcsolódik a nemzetközi rendőri együttműködéshez, de a hazai közegben megfelelő kontaktalkalmat egy interjú felvételére szinte lehetetlennek tartom. A kutatásomat, így az interjú elkészítését, az tette lehetővé, hogy 2017-ben az Europol Magyar Összekötő Irodánál hospitáltam, és teljesítettem összekötőtisztként szolgálatot. Ebben a munkahelyi környezetben külföldi összekötőtisztekkel, elemzőkkel és különböző támogató tevékenységet folytató munkatársakkal álltam napi kapcsolatban.

A külföldön töltött idő alatt mindösszesen három személlyel sikerült olyan mélységű viszonyt kiépítenem, ami alapot teremtett arra, hogy önként interjút adjanak. Ezek a személyek a következő országokat képviselték: Csehország, Lengyelország és Szerbia. Rajtuk kívül (közvetett segítséggel) sikerült interjút készítenem egy hágai rendőrrel is, aki magyar nyelven beszélt.

Az önkéntesek alacsony száma nem a gyenge aktivitásnak, hanem főleg a megfelelő bizalmi viszony kiépítése hosszú folyamatának köszönhető. Tapasztalataim alapján sokan nem biztosak abban, hogy mely kérdésekre válaszolhatnak, emiatt a lehetséges alanyok sok esetben bizalmatlanok, nem szívesen működnek együtt.

A fentiekben utaltam az összekötők kompetenciájára. Szerepük azért is lehet jelentős, mert a humánterületen megtalálni azokat a külföldi szakembereket, akik egy rendszert teljes egészében olyan mértékben ismernek, arról minden tekintetben kielégítően tudnának nyilatkozni (már, ha létezik ilyen személy), túlzottan időigényes és korántsem biztosan eredményes. Az interjúalanyokkal, külföldi rendőrökkel folytatott informális beszélgetések arra engedtek következtetni, hogy a kiválasztási folyamatban illetékes személyek (például a felvételiszervezők, sporttisztok stb.) nem rendelkeznek olyan szintű nyelvtudással, amely lehetővé tenné az interjúkészítést.

Az összekötők megkérdezésének, a fenti előnyök mellett, a hátránya főleg az, hogy ilyen beosztást rendszerint azok töltenek be, akik jelentősebb szolgálati idővel rendelkeznek, emiatt a személyes élményeik nem tekinthetők naprakésznek. Ezt a problémát azzal kívántam kiküszöbölni, hogy a változásokkal kapcsolatos ismeretekre külön rákérdeztem.

Nyilvánvalóan olyanokkal szemben érdemes a kérdést alkalmazni, akik friss élményekkel rendelkeznek, azonban ilyen személyek nemzetközi rendőri együttműködésben rendkívül ritkán fordulnak elő.

Az önkéntességet nemcsak az együttműködésre való hajlandóság vagy a bizalom befolyásolja, mellettük releváns faktor az interjú időigénye is. Ezt muszáj szem előtt tartani, hiszen a hétköznapiakban a szaktekintélyek elfoglaltak, sokszor az önértékek megvalósítására sem jut idő. Emiatt fontos, az interjú tervezett hosszát előre közölni.

Az interjú felvétele nyilván függ az interjúalany személyiségétől, hozzáállásától is, azonban általános igazság, hogy az elhúzódozó kérdés az alany fáradásához vezet, ezzel csökken a részvétel motivációja, ami megbízhatatlan információhoz vezet.

Az interjúk felvételére vonatkozó ajánlás 40-50 perc,¹¹ amely időt kizárólag egyetlen esetben sikerült betartanom. Tapasztalataim szerint az egy-másfél óra időkerettel kell tervezni, ami annak köszönhetően, hogy idegen nyelven a gondolatok kifejezése lassabb, kevésbé folyamatos, sok esetben a kérdések további magyarázatra szorulnak, elnyújtva ezzel az interjút.

Az interjú nyilvánvalóan hasonlóságot mutat a kihallgatásokkal abban, hogy mindkét tevékenység valódi felkészülést igényel. Az idegen nyelvű interjúk esetén nem elegendő csak a kérdésekkel, fogalmakkal tisztában lenni vagy éppen a módszer végrehajtására általánosságban gyakorolni. Külön figyelmet igényel a nyelvi különbségek átfedése, azaz nem elegendő az angolra fordított interjúkérdéseket „átfutni”, hanem a kérdésekhez kapcsolódó szaknyelvi fogalmakat is előzetesen tanulmányozni kell.

A szaknyelv ismeretének hiánya, a végrehajtás során többször is visszaköszönt az alanyok oldaláról, mert egyes fogalmak valóban speciális ismereteket igényelnek. Például az ingafutást vagy más fizikai alkalmassági gyakorlatot körülírással magyarázták meg. Az interjú során kényelmetlen helyzetet teremtett, ha egy-egy szó ismeretlen volt. Természetesen, senkitől sem elvárható az összes szakkifejezés ismerete, azonban az ilyen fennakadások a kutatás szempontjából információvesztést okozhatnak.

Annak ellenére, hogy az alanyokat kellő időben és részletességgel tájékoztattam a kutatásomról, többször éreztem a felkészültség hiányát. Ebből fakadóan a megkérdezettek elsősorban arról nyilatkoztak bővebben, amiről kielégítő ismerettel rendelkeztek és magukat idegen nyelven ki tudták fejezni. Ilyenek a bevezető és kiegészítő kérdések voltak, míg a fő kérdésekről kevesebb, felszínes információhoz jutottam. Jellemző volt az is, hogy kizárólag a példaként felsorolt lehetőségeket ismételték meg.

A tapasztalatok összegzése, javaslatok

Meglátásom szerint a nemzetközi közegben alkalmazott kérdőívek és interjúk alkalmazásának alapvetően két kardinális pontja van: az egyik az idegen nyelv megfelelő használata, a másik a pedig a kulturális különbségek áthidalása, amelyeket a fentiekben részletesen tárgyaltam. Tapasztalataim szerint, legalábbis a kutatási témám vonatkozásában, az írásbeli adatgyűjtés, kifejezetten a megfelelő szaknyelvi ismeretek és a megfelelő kontaktalkalmak hiánya miatt, sokkal nagyobb relevanciával és létjogosultsággal rendelkezik, mint a szóbeli kikérdezés.

A felsorakoztatott egyedi jellemzők közül érdemes kiemelni, hogy a nemzetközi közegben alkalmazott kutatási módszerek legfontosabb eleme az egyszerű és közérthető fogalmazás, ami megelőzheti az információvesztést és a felesleges energiabelektetést.

A Rendészettudományi Doktori Iskola részéről hiányosságként éreztem egy olyan szervezeti egységet, amelyhez mindenféle többletköltség nélkül segítségért tudtam volna fordulni fordításom elkészítésében. Napjainkban a kutatások egyre nagyobb

¹¹ Hornyacsek (2014) 83.

számban rendelkeznek nemzetközi jelleggel, emiatt érdemes lenne ilyen feladatok elvégzésre alkalmazottakat felvenni.

Többször említettem, hogy csak jelentős utánjárással sikerül megtalálni azokat a külföldi kompetens személyeket, akikhez a kutatási kérdéseinkkel fordulhatunk. Emiatt legalább a kutatási területek vonatkozásában létre kellene hozni, és folyamatosan frissíteni egy olyan elérhetőségi listát, amelyben a releváns külföldi intézmények, szervezetek, egységek megtalálhatóak.

IRODALOMJEGYZÉK

- Hornyacsék Júlia (2014) *A tudományos kutatás elmélete és módszertana*. Budapest, Nemzeti Köszölgálati és Tankönyvkiadó Zrt.
- Mogyoródi Gergely (2016a): Anglia és Wales hivatásos rendőri állományának kiválasztási eljárása és annak összevetése a hazai követelményekkel. *Magyar Rendészet*, 16. évf. 6. sz. 93–108.
- Mogyoródi Gergely (2016b): Az An Garda Síochána (az ír rendőrség) képzési és állománykiválasztási rendszere. *Magyar Rendészet*, 16. évf. 5. sz. 123–137.
- Cepol (é. n.): Tevékenység, jövőkép és értékek. Forrás: www.cepol.europa.eu/hu (2017. 11. 30.)

ABSTRACT

The Practical Experiences of Interview and Questionnaire Adaption in an International Atmosphere

MOGYORÓDI Gergely

The paper presents the practical experiences of adaption of two research methods (interview and questionnaire) in an international police atmosphere. The publication enters into unique characteristics which differs from recommendations of literature; besides, it formulates possibilities for researchers who perform similar research.

Keywords: methodology, interview, questionnaire, international